

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

28 Φεβρουαρίου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 37

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 337/2021

**Περί των Ιερών Ησυχαστηρίων της Εκκλησίας
της Ελλάδος.**

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έχουσα υπόψιν:

1. τις διατάξεις της παρ. 10 του άρθρου 39 του ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος» (Α' 146),

2. την διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 39 του ν. 590/1977, όπως έχει συμπληρωθεί με την περ. β της παρ. 2 του άρθρου 50 του ν. 4559/2018 (Α' 142),

3. την διάταξη της περ. γ της παρ. 2 του άρθρου 50 του ν. 4559/2018 (Α' 142),

4. την ανάγκη θεσπίσεως κανονιστικού πλαισίου ιδρύσεως, οργανώσεως, λειτουργίας και εποπτείας των Ιερών Μονών με νομική προσωπικότητα ιδιωτικού δικαίου («Ησυχαστηρίων») της Εκκλησίας της Ελλάδος και αναγνωρίσεώς τους ως Ησυχαστηρίων από την Εκκλησία της Ελλάδος,

5. την υπ' αρ. 2313/31.5.2021 εισήγηση της επί του Μοναχικού Βίου Συνοδικής Επιτροπής της Εκκλησίας της Ελλάδος,

6. την υπ' αρ. 11/2021 εισήγηση του Ειδικού Νομικού Συμβούλου της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος,

7. την από 26.8.2021 απόφαση της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου και

8. την από 4.10.2021 απόφαση της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας, αποφασίζει:

ψηφίζει τον Κανονισμό 337/2021 «Περί των Ιερών Ησυχαστηρίων της Εκκλησίας της Ελλάδος», έχοντα ως εξής:

Κανονισμός 337/2021

«Περί των Ιερών Ησυχαστηρίων της Εκκλησίας
της Ελλάδος»

Άρθρο 1

1. Τα προβλεπόμενα στην παρ. 10 του άρθρου 39 του Καταστατικού Χάρτη της Εκκλησίας της Ελλάδος (ν. 590/1977, Α' 146) Ιερά Ησυχαστήρια ιδρύονται ως

νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (ΝΠΙΔ) μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα κατά τις κείμενες διατάξεις (σωματεία, ιδρύματα, αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή εκκλησιαστικά ιδρύματα παρ. 2 του άρθρου 29 του ν. 590/1977 ή όποια άλλη μορφή ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα θεσπισθεί στο μέλλον). Τα Ησυχαστήρια συνιστούν Ιερά Μονή κατά την έννοια του άρθρου 39 του ν. 590/1977 (Α' 146) και ισχύουν επ' αυτών οι σχετικοί με τις Μονές Ιεροί Κανόνες, μοναστικές παραδόσεις και κείμενες διατάξεις υπό την επιφύλαξη του ιδιαίτερου καθεστώτος τους κατά τον παρόντα Κανονισμό, τις καταστατικές τους ρυθμίσεις και την μορφή τους ως ΝΠΙΔ.

2. Ο παρών Κανονισμός εισάγει ρυθμίσεις για τις προϋποθέσεις αναγνώρισεως από την Εκκλησία της Ελλάδος νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ως Ησυχαστηρίων της παρ. 4 του άρθρου 1 και της παρ. 10 του άρθρου 39 του ν. 590/1977 και την άσκηση εποπτείας επ' αυτών. Ο παρών Κανονισμός δεν θεσπίζει κανόνες για την κτήση νομικής προσωπικότητας των Ησυχαστηρίων και ως προς αυτήν ισχύει η κείμενη νομοθεσία για τα είδη και την τον τρόπο ιδρύσεως των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 2

1. Ως Ιερά Ησυχαστήρια αναγνωρίζονται όσα νομικά πρόσωπα: α) έχουν τους σκοπούς του άρθρου 3, β) ιδρύονται μετά από προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του επιχωρίου Αρχιερέως ο οποίος, ασκών την κατά τους Ιερούς Κανόνες ποιμαντική του εξουσία και διακριτική του ευχέρεια, εκτιμά την συνδρομή των πνευματικών λόγων που συνηγορούν υπέρ της συστάσεως και γ) συστήνονται μετά από την τήρηση των προϋποθέσεων και της διαδικασίας του παρόντος άρθρου και του άρθρου 4. Κατόπιν χορηγήσεως των ανωτέρω αδειών και εγκρίσεων, τα Ησυχαστήρια ιδρύονται ως νομικά πρόσωπα κατά την νόμιμη διαδικασία συστάσεως των επώνυμων μορφών ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

2. Νομικά πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ιδρυόμενα, χωρίς την συναίνεση του επιχωρίου Μητροπολίτη ή κατά παρέκκλιση του παρόντος άρθρου ή των άρθρων 3 και 4, με καταστατικό σκοπό να λειτουργήσουν ως «Ιερά Ησυχαστήρια», δεν

αναγνωρίζονται από την Εκκλησία της Ελλάδος ως Ιερά Ησυχαστήρια κατά την έννοια της παρ. 4 του άρθρου 1 και της παρ. 10 του άρθρου 39 του ν. 590/1977 παρά τον οποιονδήποτε τίτλο, επωνυμία ή διάταξη στην ιδρυτική πράξη ή το καταστατικό ή οργανισμό τους.

Άρθρο 3

Σκοπός των Ιερών Ησυχαστηρίων «συμφώνως προς τις παραδόσεις της Ορθοδόξου Εκκλησίας, είναι η εν Κοινοβιακή πολιτεία αδιάλειπτος του εν Τριάδι Θεού δοξολογία, η διά λειτουργικών και κατ'ιδίαν προσευχών, διά συνεχούς κατά Θεόν ασκήσεως και εν Αγίαις διακονίαις νέκρωσις των παθών των εν αυτή ασκουμένων και η υπ'αυτών τελεία βίωσις της κατά Θεόν εν Χριστώ Ιησού Μυστικής ζωής εις ψυχικήν αυτών σωτηρίαν και θέωσιν» (παρ. β του άρθρου 1 του Κανονισμού 39/1972, Α' 103).

Άρθρο 4

1. Η οργάνωση και προαγωγή του πνευματικού βίου των Ιερών Ησυχαστηρίων και η οργάνωση, διοίκηση και διαχείριση και εν γένει λειτουργία αυτών καθορίζονται διά του ιδρυτικού κανονισμού τους συμφώνως προς τους Ιερούς Κανόνες, τις μοναστικές παραδόσεις και τους νόμους.

2. Ο ιδρυτικός Κανονισμός διαλαμβάνει υποχρεωτικώς περί της επωνυμίας του Ιερού Ησυχαστηρίου, η οποία δέον να περιέχει τον όρο «Ιερό Ησυχαστήριο», της έδρας, του σκοπού, της διοικήσεως, των μελών, της διαλύσεως, περί των κανόνων οικονομικής διαχειρίσεως της περιουσίας του και της τύχης της περιουσίας των μελών και της περιουσίας του Ησυχαστηρίου σε περίπτωση διαλύσεώς του βάσει της επαγγελίας της ακτημοσύνης.

3. Οι ιδρυτικοί Κανονισμοί των Ιερών Ησυχαστηρίων ελέγχονται και εγκρίνονται ως προς την νομιμότητα και κανονικότητά τους από τον επιχώριο Μητροπολίτη αρχικώς, ο οποίος, σε περίπτωση θετικής γνώμης, τους παραπέμπει προς έλεγχο και έγκριση στην Διαρκή Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος (δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 39 του ν. 590/1977), η οποία ασκεί όμοιο έλεγχο μετά από εισήγηση της επί του Μοναχικού Βίου Συνοδικής Επιτροπής της Εκκλησίας της Ελλάδος.

4. Η άσκηση του ανωτέρω ελέγχου προηγείται της συστάσεως του Ιερού Ησυχαστηρίου ως νομικού προσώπου. Ο εγκεκριμένος από την Δ.Ι.Σ. ιδρυτικός Κανονισμός κατατίθεται ως σχέδιο καταστατικού ή οργανισμού σε δικαστικές ή Δημόσιες αρχές προς σύσταση του νομικού προσώπου κατά περίπτωση (σωματείου, ιδρύματος, αστικής εταιρείας κ.λπ.) και περιλαμβάνεται στην συστατική του πράξη. Μετά από την σύσταση του νομικού προσώπου υποβάλλεται το καταστατικό ή ο οργανισμός του από τους ιδρυτές του στην Δ.Ι.Σ. προς έλεγχο συμμορφώσεως προς το εγκεκριμένο υπό της Δ.Ι.Σ. κείμενο του ιδρυτικού κανονισμού και προς δημοσίευσή του στο επίσημο Δελτίο «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

5. Σε περίπτωση μη τηρήσεως των ανωτέρω το ιδρυόμενο νομικό πρόσωπο δεν αναγνωρίζεται ως Ιερό Ησυχαστήριο της Εκκλησίας της Ελλάδος κατά την έννοια της παρ. 4 του άρθρου 1 και του άρθρου 39 του ν. 590/1977 και ο ιδρυτικός κανονισμός του δεν δημοσιεύεται στο Δελτίο «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άρθρο 5

Ο εγκριθείς κατά το άρθρο 4 Κανονισμός διαπεμπόμενος υπό της Δ.Ι.Σ. δημοσιεύεται, μετά από την σύσταση του νομικού προσώπου, και διά του επισήμου Δελτίου «ΕΚΚΛΗΣΙΑ». Σε περίπτωση οποιασδήποτε εκ παραδρομής και επουσιώδους (μη μεταβάλλουσας το νόημα) διαφοράς μεταξύ του δημοσιευθέντος ιδρυτικού Κανονισμού διά του επισήμου Δελτίου «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» και του καταστατικού του νομικού προσώπου του Ησυχαστηρίου, που δημοσιεύθηκε σε Φ.Ε.Κ., δημόσιο βιβλίο, αρχείο ή μητρώο (με σκοπό την σύστασή του ως νομικού προσώπου), και εφ'όσον δεν οφείλεται στην μη κατάθεση του εγκεκριμένου από την Δ.Ι.Σ. ιδρυτικού Κανονισμού στο αρμόδιο δικαστήριο ή δημόσια αρχή, επικρατεί το κείμενο του ιδρυτικού Κανονισμού που δημοσιεύθηκε σε Φ.Ε.Κ., δημόσιο βιβλίο, αρχείο ή μητρώο, κατά περίπτωση.

Άρθρο 6

1. Ο Μητροπολίτης ασκεί επί των Ιερών Ησυχαστηρίων της επαρχίας του την κατά τους Ιερούς Κανόνες πνευματική εποπτεία για την κανονική μνημόνευση του ονόματός του στις Ιερές Ακολουθίες, την χειροθεσία του Ηγουμένου, την έγκριση της κουράς των μοναχών, την ανάκριση των κανονικών παραπτωμάτων, την μέριμνα για την κατά τους ιερούς κανόνες λειτουργία των Ησυχαστηρίων, καθώς και τον έλεγχο νομιμότητας της οικονομικής διαχειρίσεώς τους (περ. β-γ της παρ. 2 του άρθρου 50 του ν. 4559/2018, Α' 142).

2. Ο ανωτέρω έλεγχος νομιμότητας της οικονομικής διαχειρίσεως συνίσταται σε έλεγχο τηρήσεως του ιδρυτικού Κανονισμού του Ιερού Ησυχαστηρίου, των Ιερών Κανόνων και της κείμενης νομοθεσίας. Ειδικότερα ο έλεγχος νομιμότητας ασκείται: α) κατασταλτικώς ήτοι κατόπιν λήψεως της διαχειριστικής αποφάσεως του Ιερού Ησυχαστηρίου και είτε πριν είτε μετά από την υλοποίησή της, β) τακτικώς ή εκτάκτως, γ) από τον Μητροπολίτη ή από όργανο που ορίζει ή συγκροτεί με απόφασή του ή από την Διεύθυνση Δημοσιονομικού Ελέγχου της Εκκλησίας της Ελλάδος κατόπιν αιτήματος του οικείου Μητροπολίτη (κατά τον σχετικό Κανονισμό 210/2010 (Α' 135), και πάντα τα ανωτέρω κατ'επιλογή του επιχωρίου Μητροπολίτη δι'αποφάσεώς του.

Άρθρο 7

Δόκιμοι μοναχοί και μοναχοί Ησυχαστηρίων δύνανται να καταστούν οι ορθόδοξοι χριστιανοί, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, εφ'όσον πληρούν τις οριζόμενες υπό του ιδρυτικού Κανονισμού και της νομοθεσίας προϋποθέσεις εισόδου σε Ιερές Μονές. Δεν επιτρέπεται η λειτουργία Ησυχαστηρίων με λαϊκά μέλη ή μικτών Ησυχαστηρίων (ανδρών - γυναικών) ή γυναικείων ή ανδρών Ησυχαστηρίων ως μετοχίων ανδρών ή γυναικείων Μονών αντίστοιχα του κλίματος της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Άρθρο 8

Για την ίδρυση Ησυχαστηρίου απαιτούνται τρία τουλάχιστον μέλη, έχοντα την μετά λόγου γνώσεως συγκατάθεση του πνευματικού τους.

Άρθρο 9

Οι διαβιούντες στα Ησυχαστήρια ακολουθούν το κοινοβιακό πολίτευμα του μοναχισμού.

Άρθρο 10

Τα περί της κουράς των υποψηφίων μοναχών των Ησυχαστηρίων και των μοναχικών υποσχέσεων αυτών ρυθμίζονται υπό των ισχυόντων για τις Ιερές Μονές της παρ. 1 του άρθρου 39 του ν. 590/1977 (Α' 146), Ιερών Κανόνων, μοναστικών παραδόσεων και νόμων, σε συνδυασμό προς τα ειδικότερον οριζόμενα στον ιδρυτικό Κανονισμό τους.

Άρθρο 11

Οι μοναχοί των Ησυχαστηρίων διάγουν εν ακτημοσύνη και υπάγονται στο κατά την κείμενη νομοθεσία προσωπικό και περιουσιακό καθεστώς των μοναχών των Ιερών Μονών της παρ. 1 του άρθρου 39 του ν. 590/1977 (Α' 146) και στους Ιερούς Κανόνες σε συνδυασμό με τα ειδικότερον οριζόμενα στον ιδρυτικό Κανονισμό του Ησυχαστηρίου. Η συναίνεση της υπαγωγής στο καθεστώς του μοναχού δίδεται μέσω της μοναχικής επαγγελίας κατά την τελετή της μοναχικής κουράς, για την δε κουρά συντάσσεται βεβαίωση και γίνεται η ανάλογη εγγραφή στο μοναχολόγιο του Ησυχαστηρίου.

Άρθρο 12

Έκαστο Ησυχαστήριο διοικείται υπό του Ηγουμένου και του Ηγουμενοσυμβουλίου (Γεροντίας) αυτού κατά τα ειδικότερον οριζόμενα στον ιδρυτικό Κανονισμό. Ο Ηγούμενος εκλέγεται υπό της μοναστικής Αδελφότητας και είναι ισόβιος, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων περί εκκλησιαστικών δικαστηρίων. Η Διαρκής Ιερά Σύνοδος δύναται με αιτιολογημένη απόφαση, συντρέχοντος σπουδαίου λόγου και μετά από παροχή δικαιώματος προηγούμενης ακροάσεως του Ηγουμένου, να εγκρίνει την διενέργεια νέων εκλογών προς αντικατάσταση του Ηγουμένου, κατόπιν αιτιολογημένης προτάσεως του οικείου Αρχιερέως ή αιτιολογημένης εισηγήσεως της αδελφότητος, που εκθέτουν αναλυτικώς τους λόγους αντικαταστάσεώς του. Το Ηγουμενοσυμβούλιο ωσαύτως εκλέγεται υπό της Αδελφότητος για ορισμένη θητεία, που ορίζεται στον ιδρυτικό Κανονισμό. Σε περίπτωση συνδρομής αδυναμίας διοικήσεως του Ησυχαστηρίου εξ οιασδήποτε λόγου και ελλείψεως ειδικής προβλέψεως στον ιδρυτικό του Κανονισμό, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 39 ν. 590/1977 και του άρθρου 3 του ν.δ. 374/1947 (Α' 163).

Άρθρο 13

Η Αδελφότητα του Ησυχαστηρίου επιλέγει ελευθέρως τον πνευματικό της κατά τα ειδικότερον οριζόμενα στον ιδρυτικό Κανονισμό, μετά από ευλογία του επιχώριου Αρχιερέως.

Άρθρο 14

1. Οι προϋποθέσεις διαλύσεως και η τύχη της περιουσίας του Ησυχαστηρίου ρυθμίζονται με βάση τον ιδρυτικό

κό του Κανονισμό, που περιλαμβάνεται στην συστατική του πράξη, ανάλογα με την νομική προσωπικότητα του Ησυχαστηρίου ή τον εσωτερικό του Κανονισμό (για τις προ του Αστικού Κώδικα αναγνωρισθείσες ως ιδιωτικές Μονές).

2. Τα Ησυχαστήρια κέκτονται το δικαίωμα ιδρύσεως και λειτουργίας μετοχίων κατά τις κείμενες διατάξεις για τις Μονές της παρ. 1 του άρθρου 39 του ν. 590/1977 (Α' 146). Η ίδρυση μετοχίου Ησυχαστηρίου υπόκειται στις αντίστοιχες προϋποθέσεις συστάσεως μετοχίου Ιεράς Μονής (άρθρο 39 του ν. 590/1977, Α' 146).

3. Τα ακίνητα Ησυχαστηρίου κείμενα μακράν της έδρας του (μετόχια) διαχειρίζεται ο αποστελλόμενος προς τούτο μοναχός (μετοχιάρχης) συμφώνως προς τις αρχαίες παραδόσεις της Εκκλησίας και τελούν υπό την εποπτεία του επιχώριου Μητροπολίτη.

Άρθρο 15

1. Προγενέστερα της ενάρξεως ισχύος του Αστικού Κώδικα (23.2.1946) προεδρικά ή βασιλικά διατάγματα που αναγνωρίζουν Μονές ως «ιδιωτικές», θεωρούνται ότι τις αναγνωρίζουν ως ιδρύματα προ της ενάρξεως ισχύος του Αστικού Κώδικα και αντιμετωπίζονται ως Ησυχαστήρια με νομική προσωπικότητα ιδρύματος. Για την έγκριση ή τροποποίηση του εσωτερικού κανονισμού τους ισχύουν το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 39 του ν. 590/1977 και το άρθρο 5 του παρόντος Κανονισμού.

2. Λειτουργούντα Ησυχαστήρια, εκουσίως υπαγόμενα μετά την σύστασή τους στον επιχώριο ορθόδοξο Μητροπολίτη της Εκκλησίας της Ελλάδος, δεν ακολουθούν εξ αρχής την διαδικασία συστάσεώς τους, αλλά εκδίδεται από τον επιχώριο Μητροπολίτη σχετική πράξη υπαγωγής του Ησυχαστηρίου στην πνευματική δικαιοδοσία του, ο οποίος εισηγείται στην Δ.Ι.Σ. την έγκριση του εσωτερικού Κανονισμού τους και την δημοσίευσή του στο δελτίο «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» κατά το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 38 του ν. 590/1977 και το άρθρο 5 του παρόντος. Σε περίπτωση μεταβολών στον ιδρυτικό του Κανονισμό, το Ησυχαστήριο προσαρμόζει αναλόγως το καταστατικό του, που έχει δημοσιευθεί σε Φ.Ε.Κ. ή σε δημόσιο βιβλίο ή μητρώο ή αρχείο κατ' εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 4 του παρόντος.

3. Οι διατάξεις του παρόντος Κανονισμού ισχύουν συμπληρωματικώς προς τις διατάξεις των καταστατικών των υφισταμένων Ησυχαστηρίων για το μέλλον και υποχωρούν έναντι των ρυθμίσεων του καταστατικού τους, που ρυθμίζουν με αντίθετο τρόπο τα ίδια θέματα με τον παρόντα Κανονισμό, με την επιφύλαξη των ρυθμίσεων για την άσκηση διοικητικής και πνευματικής εποπτείας του άρθρου 6, οι οποίες υπερισχύουν και εφαρμόζονται σε κάθε νομικής μορφής υφιστάμενο Ησυχαστήριο (περ. β-γ της παρ. 2 του άρθρου 50 του ν. 4559/2018, Α' 142).

4. Ο παρών Κανονισμός δεν επηρεάζει το κύρος γενόμενων προ της ενάρξεως ισχύος του συμβάσεων και εν γένει δικαιοπραξιών των υφισταμένων Ησυχαστηρίων και των μελών τους.

5. Η Εκκλησία της Ελλάδος τηρεί μετά από απόφαση της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου κατάλογο με τα στοιχεία συστάσεως και εκπροσωπήσεως των νομικών προσώπων, τα οποία αναγνωρίζει ως Ησυχαστήρια, με ευθύνη της επί του Μοναχικού Βίου Συνοδικής Επιτροπής της Εκκλησίας της Ελλάδος.

6. Το άρθρο 5 του Κανονισμού της Εκκλησίας της Ελλάδος υπ' αρ. 39/1972 (Α' 103) καταργείται.

Άρθρο 16

1. Ο παρών Κανονισμός δεν προκαλεί δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του νομικού προσώπου της Εκκλησίας της Ελλάδος.

2. Η ισχύς του παρόντος Κανονισμού άρχεται από της δημοσιεύσεως αυτού διά της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως. Ο παρών Κανονισμός δημοσιεύεται και διά του επισήμου δελτίου «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και στο επίσημο δελτίο της Εκκλησίας της Ελλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Αθήναι, 4 Οκτωβρίου 2021

Ο Πρόεδρος

† Ο Αθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ